

Факултет Правни

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

(Број захтева)

Веће научних области правно-економских наука
(Назив већа научне области коме се захтев упућује)

(Датум)

ЗАХТЕВ**за давање сагласности на реферат о урађеној докторској дисертацији**

Молимо да, сходно члану 46. ст.5. тач. 4. Статута Универзитета у Београду ("Гласник Универзитета", број 131/06), дате сагласност на реферат о урађеној докторској дисертацији кандидата

Јована (Вукоје) Никчевића

(име, име једног од родитеља и презиме)

КАНДИДАТ Јован (Вукоје) Никчевић

(име, име једног од родитеља и презиме)

пријавио је докторску дисертацију под називом: „Правна природа уговора о испоруци инвестиционе опреме“

из научне области: ПословноправнаУниверзитет је дана 12. 7. 2011. својим актом под бр. 02-06-6566/33-11 дао сагласност на предлог теме докторске дисертације која је гласила: „Правна природа уговора о испоруци инвестиционе опреме“

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата

Јована (Вукоје) Никчевића

(име, име једног од родитеља и презиме)

образована је на седници одржаној 30. јуна 2014. одлуком факултета под бр. 03-1408/2, у саставу:

Име и презиме члана комисије	звање	научна област
1. <u>Проф. др Мирко Васиљевић</u>	<u>редовни професор</u>	<u>Пословноправна</u>
2. <u>Проф. др Небојша Јовановић</u>	<u>редовни професор</u>	<u>Пословноправна</u>
3. <u>Проф. др Радован Вукадиновић</u>	<u>редовни професор</u>	<u>Пословноправна</u>

Наставно-научно веће факултета прихватило је извештај Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације на седници одржаној дана 27. октобра 2014. године.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

- Прилог:
1. Извештај комисије са предлогом.
  2. Акт Наставно-начног већа факултета о усвајању извештаја.
  3. Примедбе дате у току стављања извештаја на увид јавности, уколико је таквих примедби било.

**НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА
УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду од 30. јуна 2014. године одређена је комисија за преглед и оцену докторске дисертације кандидата **Јована Никчевића**, дипломираног правника-мастера, под насловом: „**Правна природа уговора о испоруци инвестиционе опреме**“ у саставу: *др Мирко Васиљевић*, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду, *др Небојша Јовановић*, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду и *др Радован Вукадиновић*, редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу.

Након што је пажљиво и детаљно прегледала докторску дисертацију, Комисија има задовољство и част да Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Београду поднесе следећи

ИЗВЕШТАЈ

I Основни подаци о кандидату и дисертацији

1. Основни подаци о кандидату

Јован Никчевић је рођен 15. октобра 1983. године у Приштини. Основну школу завршио је 1998. године у Косову Пољу, а гимназију, друштвеног смера, 2002. године у Београду. Правни факултет Универзитета у Београду уписао је 2002. године и дипломирао 2006. године са просечном оценом 8,87. Током редовних студија учествовао је у раду већег броја студијских група и успешно је одбранио пет семинарских радова. Био је стипендиста Министарства просвете и Фонда за младе таленте Републике Србије. Крајем 2006. године уписао је дипломске академске студије – мастер на Правном факултету Универзитета у Београду из уже Трговинскоправне научне области и исте студије завршио 2007. године, са просечном оценом 9,00 одбравивши 26. децембра 2007. године мастер рад на тему „Међународна продаја робе према правилима Бечке конвенције, са посебним освртом на испоруку, прелаз својине и ризика“, пред комисијом у саставу проф. др Предраг Шулерић и проф. др Весна Бесаровић. Крајем 2008. године уписао је докторске студије из Пословноправне научне области на Правном факултету Универзитета у Београду. Током докторских студија положио је следеће испите: Методе научно-истраживачког рада и вештина, пред комисијом у саставу проф. др Стеван Лилић и проф. др Вук Радовић, дана 29. априла 2009. године, са оценом 8; први усмени докторски испит пред комисијом у саставу проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Гашо Кнежевић и проф. др Слободан Марковић, дана 26. октобра 2009. године са просечном оценом 8,66; други усмени докторски испит пред комисијом у саставу проф. др Оливер Антић и проф. др Вук Радовић, дана 10. јуна 2010. године, са просечном оценом 8. Дана 11. фебруара 2011. године успешно је одбранио семинарски рад на тему „Претходни (пред-арбитражни) поступак за решавање спорова према FIDIC-овим општим условима уговора“, под менторством проф. др Гаша Кнежевића. У априлу 2011. године, успешно је одбранио пројекат докторске дисертације под називом „Правна природа уговора о испоруци инвестиционе опреме“ пред комисијом у саставу проф. др Мирко Васиљевић, проф. др Небојша Јовановић и проф. др Марко Ђурђевић.

Почетком 2007. године, одмах по завршетку основних студија, кандидат Јован Никчевић запослио се у грађевинској компанији Енергопројект Холдинг а.д, где и данас ради као правни саветник у Служби уговарања. Током осмогодишњег рада у овој компанији, стекао је разноврсна искуства у домену пословног права, како на домаћем, тако и на међународном плану, што између осталог подразумева: анализе и припрему уговора о грађењу, испоруци инвестиционе опреме, пројектовању, надзору, инжињерингу; уговарање осигурања грађевинских радова; непосредну примену страних закона, међународних општих услова уговора, водича, модел уговора и правила (FIDIC, UNCITRAL и др); израду уговора о изградњи хидроцентрала, соларних електрана и ветропаркова, уговора о испоруци електричне енергије; израду студија о заједничким улагањима у изградњу индустријских постројења; припрему уговора за реконструкције индустријско-енергетских објеката; оснивање и праћење рада зависних компанија у иностранству; израду студија о трансферним ценама за повезана друштва унутар холдинг система; заступање пред домаћим судовима; пред-арбитражни (DAB) и арбитражни поступци и др. Од 2011. године, обавља функцију председника управног, односно надзорног одбора акционарског друштва за осигурање Енергопројект Гарант а.д.о. Члан је Београдског арбитражног центра. Више пута је био учесник Мајских сусрета правника у привреди у Врњачкој Бањи и Копаоничке школе природног права. Био је референт на међународној конференцији „Уговори о грађењу у савременој међународној пракси“ одржаној на Правном Факултету Универзитета у Београду, у фебруару 2011. године.

Говори енглески и служи се руским језиком.

Објавио је следеће радове:

1. *„Претходни (пред-арбитражни) поступак за решавање спорова према FIDIC-овим општим условима уговора”*, Право и привреда, Београд, бр. 7-9/2011, стр. 376-387;
2. *„Правна природа уговора о испоруци инвестиционе опреме“*, Право и привреда, Београд, бр. 7-9/2013, стр. 291-305;
3. *„Право на принудну куповину акција („sell out“) према одредбама важећег Закона о привредним друштвима* (коауторски рад са Наташом Лековић, дипл. прав), Право и привреда, Београд бр. 1-3/2014, стр. 335-351;
4. *„Закључивање уговора о испоруци инвестиционе опреме“* (коауторски рад са др Иваном Никчевићем, дипл.прав), Весник, Београдска пословна школа Вол. 1, бр.1/2013, стр. 152-165;
5. *„Уступање извођења радова код уговора о грађењу“* (коауторски рад са др Иваном Никчевићем, дипл.правник), Сингидунум ревија, Београд 2011, Вол. 8/1, стр. 265-276;

2. Основни подаци о дисертацији

Наставно-научно веће Правног факултета Универзитета у Београду на седници одржаној 3. октобра 2011. године одобрило је кандидату Јовану Никчевићу израду докторске дисертације под насловом „Правна природа уговора о испоруци инвестиционе опреме“ и за ментора му одредило др Мирка Васиљевића, редовног професора Правног факултета Универзитета у Београду.

Докторска дисертација Јована Никчевића је написана на 281 страни текста А4 формата (ћирилични фонт 12, проред 1,5) не рачунајући списак литературе и у свему је усаглашена са стандардима Универзитета у Београду у погледу форме и садржаја докторске дисертације.

Дисертација је израђена на основу проучавања грађе која обухвата: 232 библиографске јединице, као и велики број домаћих и страних закона, судских и арбитражних одлука. Грађа коју је кандидат користио за израду дисертације писана је на српском, енглеском, француском, руском и немачком језику. Текст дисертације је подељен у четири целине: увод, први део (који чине три поглавља), други део (који чине четири поглавља) и закључак.

II Предмет и циљ дисертације

Предмет докторске дисертације је истраживање правне природе уговора о испоруци инвестиционе опреме, чија садржина, сложеност и појавни облици у пракси изазивају бројне дилеме и супростављена схватања. О томе највише сведоче ставови судова, арбитража и правне науке, који су у тој мери различити да су подједнако заступљене квалификације овог уговора као уговора о продаји, уговора о делу, уговора о грађењу или, пак, *sui generis* уговора.

Кандидат указује на то да проблематику одређења правне природе предметног уговора намећу разноврсни фактори. Најпре, полази се од међународног карактера овог посла, који се развија у односима где широке границе аутономије воље доводе до стварања бројних хибрида уговорног права, које домаће право често не препознаје.

С тим у вези, даље се истиче да овај уговор, заправо, настаје као последица надградње уговора о грађењу на међународном плану. Таква надградња се (услед многобројних разлога, а понајпре услед технолошког развоја) одвијала у правцу проширења обавеза извођача. Тако, извођач, поред обавезе изградње објекта, преузима обавезу да изради, испоручи и угради опрему, пусти је у рад, уступи одређену технологију, па чак и обезбеди одређени ниво производње или тржиште за њене производе. Све то, наводи кандидат, узроковано је наглим технолошким развојем, трендовима глобалне економије и интересима мултинационалних компанија за што већим извозом инвестиционе опреме у неразвијене земље и земље у развоју. Имајући у виду да је технологија непосредно повезана са опремом, једна од последица тога је и технолошка зависност неразвијених земаља и земаља у развоју, од развијених земаља које су извознице ове опреме.

Појавни облици и модалитети овог уговора су разноврсни, зависно од тога да ли је предмет испоруке инвестициона опрема као индивидуално одређена ствар (опрема која се израђује по мери, односно по налогу и инструкцијама наручиоца) или ствар одређена по роду (генерична ствар која се израђује серијски), ко обезбеђује материјал за израду опреме, да ли опрему прати одређено технолошко знање, „*know-how*“, обука кадрова, трансфер технологије или друго право индустријске својине, те да ли испоручилац преузима обавезу монтаже и пуштања у рад. Свака од ових обавеза, самостално или у корелацији са осталим, пресудно утиче на то да ли ће се уговор сматрати продајом, грађењем, уговором о делу или мешовитим уговором. Ипак, најчешће је реч о сложеној ствари која се израђује према посебним захтевима, инструкцијама и налозима наручиоца. Она се не прави за тржиште, већ за тачно одређеног клијента који одређује њене карактеристике и намену. Као примере такве опреме, кандидат наводи разноврсне машине, постројења, погоне, електране, делове електрана и постројења, топионице, фабрике, трафо станице и другу опрему и уређаје који служе обављању одређеног производног процеса.

Када испоручилац преузима обавезу да изради опрему од сопственог материјала, одређење правне природе отежава чињеница да се обавезе испоручиоца тада састоје не само у чињењу (лат. „*facere*“), већ и у давању (лат. „*dare*“). Тако, уколико вредност материјала премашује вредност уговореног рада, вредносни критеријум се узима и као пресудан за

квалификацију овог уговора као уговора о продаји. Кандидат, ипак, настоји да квалификацију овог уговора изврши према критеријуму главне уговорне обавезе, односно обавезе израде опреме и евентуално њене уградње, невезано од тога ко је обезбедио материјал за израду ствари. То због тога што су управо знање, стручност и технолошко искуство испоручиоца (при изради овако специфичне опреме) разлог уговорног обавезивања страна и основ уговора. Међутим, кандидат не оспорава дејства која се овим уговором остварују у погледу преноса права својине на новоизрађеној опреми, па такве последице подводи под правила уговора о продаји, а уговор у целини дефинише као мешовит уговор у којем долази до кумулације више именованих уговора, где уговор о делу има превалентни карактер. У супротном, поставило би се питање какав је интерес наручиоца да се инвестициона опрема изради према његовим налозима и инструкцијама, за његов рачун, а да он на таквој опреми не стекне право својине.

Као последица унификације права продаје на међународном плану и великог броја потписника Конвенције Уједињених нација о међународној продаји робе (као најважнијег међународног извора права у домену продаје), владајуће је схватање да се уговори који за предмет имају израду ствари од сопственог материјала сматрају продајом. Очигледно је да такво становиште произилази из економског вредновања уговорених престација који успоставља ова конвенција („*economic test*“). Тиме се, истиче кандидат, занемарује кауза уговора, односно суштина уговорног обавезивања која се код овог уговора огледа у обавези обављања одређеног интелектуалног и физичког рада. Притом, кандидат указује и на то да се решења домаћег Закона о облигационим односима и поменуте конвенције значајно разликују.

Узимајући у обзир наведено, циљеви овог истраживања су вишеструки. Крајњи циљ је да се изврши класификација уговора о испоруци инвестиционе опреме у систему домаћег уговорног права, а затим и да се одреде правила која ће се применити на овај специфичан уговор. Међутим, томе мора да претходи подробна анализа бројних питања која имају општи карактер и значај за уговорно право у целини. Тако, кандидат настоји да испита: садржину обавеза које редовно чине предмет уговора о испоруци инвестиционе опреме, са аспекта уговора о продаји, уговора о делу и уговора о грађењу; обавезу која има претежни карактер и представља разлог уговорног обавезивања; разлике између поменутих уговора; дејства које овај уговор ствара међу уговорним странама; међусобни однос уговорних обавеза са аспекта именованих и неименованих уговора; класификацију различитих типова неименованих уговора, са посебним акцентом на мешовите уговоре и теорије помоћу којих се одређују правила за њихово регулисање. Најзад, резултати таквог истраживања примениће се на уобичајене елементе, карактеристике и дејства уговора о испоруци инвестиционе опреме у пракси.

III Основне хипотезе од којих се полазило у истраживању

Кандидат Јован Никчевић засновао је истраживање докторске дисертације на четири хипотезе, које је испитао да би утврдио њихову утемељеност, односно основаност и ваљаност.

Прва хипотеза је да је инвестициона опрема индивидуално одређена, покретна или непокретна ствар, коју могу чинити уређаји, машине па и читава постројења намењени даљој производњи добара и услуга, тако што се израђују према налогу и за рачун наручиоца. Таква претпоставка о инвестиционој опреми као индивидуално одређеној ствари може бити од значаја за разоткривање каузе уговора који за предмет има њену испоруку, с обзиром на то да је обавеза чињења усмерена на настанак оне ствари, односно дела које наручилац жели.

Сходно томе, кандидат закључује да испоручилац такву опрему не производи с циљем да постане њен власник, нити за такву опрему он тражи купца, већ је израђује за рачун онога који ју је наручио. Допринос наручиоца (у виду налога, пројекта, замисли и инструкција) чини да инвестициона опрема има специфичне, индивидуалне карактеристике, на основу којих се нешто више може рећи о томе да ли се она израђује, гради или купује.

Друга хипотеза садржи два сегмента који су међусобно повезани и опредељују централно питање овог истраживања. Она подразумева да се правна природа уговора о испоруци инвестиционе опреме у ужем смислу (израда и предаја опреме, неvezано од монтаже и пуштања у рад) разликује у зависности од тога ко обезбеђује материјал за израду ове ствари, и то на следећи начин: а) уколико испоручилац израђује опрему од материјала наручиоца, такав уговор има правну природу „чистог“ уговора о делу; б) уговор којим се испоручилац обавезује да изради опрему од сопственог материјала, представља мешовит уговор, који за предмет има обавезу чињења и обавезу давања које заједно треба да доведу до настанка нарученог „дела“ - инвестиционе опреме, а затим и до преноса својине са испоручиоца на наручиоца. Кандидат закључује да код таквог уговора (и поред уговорних елемената који указују на пренос права својине) чињење има значај претежне престације, јер се разлог уговорног обавезивања странака (основ уговора) превасходно састоји у обавези обављања физичког и интелектуалног посла, па се уговор у целини има посматрати као уговор о делу. За наведено становиште, кандидат проналази утемељење у одредби члана 601. став 3. Закона о облигационим односима Републике Србије према којој се уговор сматра уговором о делу (без обзира на припадност материјала), уколико су стране нарочито имале у виду послеников рад. Међутим, кандидат указује и на то да се при настанку нове ствари, мора узети у обзир правило о стицању својине садржано у домаћем Закону о основама својинскоправних односа где је, у одредби члана 22. предвиђено да лице које од свог материјала и својим радом изради одређену ствар, стиче право својине на израђеној ствари. Самим тим, сваки прелазак права својине са лица које је ствар израдило и постало њен власник, на друго лице, мора имати свој основ. У овом случају, кандидат такав такав основ препознаје у уговору о испоруци инвестиционе опреме, због чега ће се и правила уговора о продаји примењивати на дејства овог уговора у погледу преноса права својине.

Трећа хипотеза односи се на уговоре о испоруци инвестиционе опреме у ширем смислу, који поред обавезе израде и предаје опреме, садрже и обавезу монтаже, пуштања у рад и трансфера технологије. Наиме, према схватању кандидата, правна природа оваквог уговора може се разликовати у зависности од тога да ли су обавезе које улазе у његов предмет уговорене као више самосталних или једна недељива чинидба. У првом случају, испорука, монтажа, пуштање у рад и трансфер технологије представљају систем повезаних уговора, код којег извршење сваке од поменутих обавеза чини предмет посебног уговора који задржава своју самосталност и намеће примену оних правила којима је он регулисан у закону. Уколико се, пак, ове обавезе имају извршити као јединствена, недељива чинидба, биће речи о мешовитом уговору, где се правила његовог регулисања одређују зависно од претежне обавезе у сваком конкретном случају.

Четврта, последња хипотеза, указује на то да уговор о испоруци инвестиционе опреме, по правилу, представља уговор „*intuitu personae*“, односно уговор који се закључује због нарочитих својстава испоручиоца, имајући у виду да обавеза израде специфичне и сложене опреме по правилу захтева нарочита искуства, технолошко знање, референце и капацитет испоручиоца. Ова својства се односе на обавезу израде ствари, па као таква улазе у поље каузе уговора, јер представљају један од кључних разлога уговорног обавезивања на страни наручиоца опреме. Та својства су, уједно, одлучујући елемент њихове сагласности.

IV Кратак опис садржаја дисертације

Докторска дисертација је подељена у четири тематске целине. Прву целину чине уводна разматрања, а затим следе два посебна дела која проблему правне природе уговора о испоруци инвестиционе опреме приступају са различитих аспеката. У првом делу, настоји се појашњењу теоријских критеријума за одређење правне природе овог уговора, док ће се у другом делу испитати његови уобичајени елементи, карактеристике и појавни облици у пракси. Последња тематска целина је закључак дисертације.

Увод садржи пет поглавља: 1) Предмет и циљ истраживања; 2) Проблематику истраживања; 3) Постављање хипотеза; 4) Оправданост истраживања; 5) Методологију истраживања са описом метода.

Први део садржи три поглавља: 1) Појам уговора о испоруци инвестиционе опреме; 2) Извори права; 3) Правна природа уговора о испоруци инвестиционе опреме и разграничење од других уговора.

У оквиру првог поглавља, кандидат представља теоријски оквир за одређење појма инвестиционе опреме, како са аспекта домаћег, тако и са аспекта упоредног законодавства, а затим и правне особине инвестиционе опреме и њен значај за међународне привредне односе у целини. У даљој разради овог поглавља врши се класификација различитих типова уговора о испоруци инвестиционе опреме, са аспекта обухвата његовог предмета, с једне, односно обухвата уговорене цене, с друге стране.

Друго поглавље врши анализу домаћих и међународних извора права за предметни уговор. Кандидат најпре прави осврт на домаћи Закон о облигационим односима и критеријуме за разграничење уговора о делу и уговора о продаји. Даље се анализира упоредно законодавство, односно Конвенција УН о међународној продаји робе са аспекта разграничења продаје од других уговора, као и најновији покушаји и тенденције за настанак кодекса Европског грађанског права. На крају овог поглавља приказује се систем аутономних извора, са посебним акцентом на FIDIC, UNCITRAL-ов Водич за изградњу великих индустријских постројења и поједине одлуке и ставове страних судова и арбитражних тела.

Последње, треће поглавље првог дела, настоји да правну природу уговора о испоруци инвестиционе опреме испита са различитих аспеката, и то: уговора о продаји, уговора о делу и неименованих (мешовитих и повезаних) уговора. У последњем случају, за који кандидат сматра да је нарочито битан у контексту правне природе уговора о испоруци инвестиционе опреме, представљају се и теорије уз помоћ којих се врши класификација мешовитих уговора с циљем одређења правила која ће се на њих применити.

Други део настоји да резултате истраживања из првог дела примени на уобичајене елементе, састојке и карактеристике овог уговора, с крајњим циљем потврђивања постављених хипотеза. Тако, други део садржи четири поглавља: 1) Закључење уговора; 2) Битни елементи уговора; 3) Обавезе уговорних страна; 4) Уговорна одговорност - отклањање недостатака, накнада штете и раскид уговора.

У првом поглављу анализира се поступак закључења уговора, са посебним освртом на пројектно-техничку документацију на бази које испоручиоци достављају своје понуде. Након тога анализира се значај преговора код оваквих уговора, из угла дужине њиховог трајања, трошкова преговора и штете која за уговорне стране може настати у случају неоправданог прекида преговора и одустанка од закључења уговора. Даље се разматрају и бројни преговорни споразуми и изјаве воље, с обзиром на то да се на бази таквих докумената (и

пре формалног закључења уговора) предузимају одређене активности. На крају, изложен је и уобичајен поступак избора најповољнијег понуђача – испоручиоца опреме.

У другом поглављу, испитују се битни елементи уговора о испоруци инвестиционе опреме. Овде кандидат посебну пажњу посвећује потреби дефинисања предмета уговора који, по правилу, може обухватити сплет различитих обавеза: обавезу израде опреме према инструкцијама, захтевима и од материјала наручиоца; обавезу израде опреме према инструкцијама и захтевима наручиоца, а од материјала који обезбеђује испоручилац; обавезу монтаже, финалног подешавања и пуштања у рад опреме; гарантовање производних перформанси; обезбеђење тржишта за робу и услуге које производи опрема; трансфер технологије. Затим, указује се на пројектно-техничку документацију као битан елемент уговора, с обзиром на то да се према њој одређују параметри и карактеристике инвестиционе опреме као индивидуално одређене ствари, која се израђује „по мери“ и за рачун другог лица. Након тога, анализира се питање форме и рока, уз кратак опис различитих врста рокова који се јављају код свих уговора повезаних са изградњом великих индустријских постројења. На крају, кандидат говори о цени, као битном елементу овог уговора и различитим начинима њеног одређења у пракси.

Треће поглавље садржи анализу појединачних обавеза испоручиоца. Најпре се анализира обавеза израде пројектно-техничке документације, односно различитих елабората, студија и пројеката којима се врши консалтинг специфичан за модерне облике уговора о инжињерингу. Потом, кандидат обрађује питање израде опреме као главне уговорне обавезе испоручиоца. Даље, детаљно се испитују обавеза предаје опреме и дејства које предаја опреме ствара, уградња опреме у објекат, надзор над монтажом, пуштање у рад инвестиционе опреме и трансфер технологије који ову опрему редовно прати.

У последњем, четвртном поглављу, анализира се одговорност испоручиоца која проистиче из обавезе израде опреме, затим, обавеза отклањања недостатака, накнада штете и раскид уговора. Из тих углова, сматра кандидат, такође се може испитати правна природа овог уговора, односно о каквој врсти уговора је реч и каква дејства он ствара у пракси.

У *Закључку*, кандидат резимира резултате доказивања постављених хипотеза до којих је дошао на основу истраживања и анализе претходно наведених питања. Кандидат, притом, даје конкретне предлоге у погледу тумачења и квалификације уговора о испоруци инвестиционе опреме који омогућавају и практичну примену резултата истраживања.

V Остварени резултати и научни допринос дисертације

Докторска дисертација кандидата **Јована Никчевића** под насловом „**Правна природа уговора о испоруци инвестиционе опреме**“ представља значајан допринос постојећем стању науке у домену српског трговинског права. У питању је оригиналан и самосталан рад, који пружа научни допринос не само у погледу бољег разумевања једног сложеног уговора у домаћој и међународној привредној пракси, већ и допринос у погледу примене различитих принципа тумачења и квалификације специфичних послова којима динамика савремених привредних односа даје хибридни карактер. С тим у вези, кандидат успешно и узорно предлаже практична решења, чије би усвајање омогућило бољу примену таквих уговора у пракси.

У домаћем трговинском праву уговор о испоруци инвестиционе опреме је ретко био предмет истраживања. Заправо, постоје одређени радови који су се питањем испоруке инвестиционе опреме бавили, али пре готово неколико деценија. У новије време, које карактерише постојање нових регулатива и аутономних извора права, испорука

инвестиционе опреме је недовољно истражена, па је допринос и значај ове дисертације утолико већи.

Даље, ранијим радовима у домаћој теорији испорука инвестиционе опреме се анализира првенствено са аспекта општих карактеристика, не и са аспекта правне природе уговора као централне теме истраживања. Полазило се од претпоставке да основу овог уговора чини продаја. Међутим, овом дисертацијом се управо указује на то да се појам испоруке у нашем језику схвата непотпуно и да испоруку опреме великим делом могу да чине и услуге израде ствари и грађења. Реч је о обавези чињења, која је пресудна код закључења уговора који за предмет има израду ствари по наруџбини. Према томе, ова дисертација акценат ставља на уговор о делу и обавезу да се наручена опрема изради према налозима, инструкцијама и захтевима наручиоца, као саставни део изградње сложених инвестиционих подухвата. Штавише, уговор о испоруци инвестиционе опреме се схвата као један вид надградње уговора о грађењу, који проширује обавезе посленика и извођача не само на изградњу објекта, већ и на обавезу да се изради и угради опрема, заједно са одређеном технологијом, па чак и уз обавезу остварења одређеног нивоа производње.

Имајући у виду досадашња схватања у домаћој теорији, према којима је уговор о испоруци инвестиционе опреме тумачен као подврста уговора о продаји, ова дисертација представља нов угао гледања, не само на овај уговор, већ и на све оне уговоре код којих се једна страна обавезује да (истовремено) нешто *да* и нешто *учини*. Практични значај тога је да се уговор о испоруци инвестиционе опреме претежно сматра уговором о делу, односно уговором о грађењу, што за собом повлачи примену другачијих правила од оних којима је регулисана продаја. То имплицира постојање дужих рокова за стављање приговора за недостатке на ствари, примену правила о отклањању недостатака, право на раскид уговора у посебном случају, посебне услове за обављање ове врсте делатности и све друге последице које произилазе из различитости уговора о продаји од уговора о делу. Оваквим одређењем правне природе овог још увек неименованог уговора у нашем праву посебно се штите и интереси земаља увозница инвестиционе опреме, у које свакако спада и Србија, с обзиром на то да се наручиоци опреме, дакле пре свега домаћа правна и физичка лица стављају у повољнији правни положај, јер је правни режим наручиоца опреме далеко повољнији од правног режима купца опреме.

Испорука инвестиционе опреме се, по правилу, врши у склопу великих индустријских и инфраструктурних пројеката. У Републици Србији такви пројекти се у великој мери подстичу страним улагањима, међународним кредитима и учешћем страних компанија у њиховој реализацији, било због тога што оне производе опрему, било због тога што врше њену уградњу, располажу технологијом, обављају инжењеринг, надзор или извођење грађевинских радова на изградњи постројења. По правилу, то за собом повлачи и примену међународних аутономних извора права у виду општих услова, модел-уговора и водича које дисертација истражује. Отуд, анализу и боље разумевање овог инвестиционог подухвата треба схватити и настојањем да се посредним путем побољша инвестициони амбијент у Републици Србији.

Докторат је од посебног значаја и због своје актуелности у позитивноправном смислу, у светлу савремених тенденција и покушаја кодификације Европског грађанског права, којој у великој мери претходи и расправа о правној природи уговора какав је и уговор о испоруци инвестиционе опреме. С тим у вези, дисертација подробно анализира критеријуме и принципе Конвенције Уједињених нација о међународној продаји робе, која је ратификацијом постала и саставни део домаћег права у домену уговора о међународној продаји. Кандидат указује на то да се критеријуми ове Конвенције разликују од критеријума домаћег Закона о облигационим односима (којим се уређују домаћи уговори о продаји), што

дуалитет прописа додатно усложњава, чињеницом различитог третмана једног истог посла, зависно од тога да ли уговор садржи елемент иностраности.

VI Закључак

На основу свега наведеног, Комисија има посебно задовољство и част да констатује да докторска дисертација кандидата **Јована Никчевића** под насловом: **„Правна природа уговора о испоруци инвестиционе опреме“** представља самосталну и оригиналну правнонаучну расправу која, одговоривши на све постављене хипотезе и задовољивши највише потребне стандарде, испуњава услове да буде јавно брањена, те је стога слободна да Наставно-научном већу Правног факултета Универзитета у Београду упути

ПРЕДЛОГ

да прихвати позитивну оцену предметне докторске дисертације и одреди комисију за њену јавну одбрану.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

Др Мирко Васиљевић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Београду

Др Небојша Јовановић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Београду

Др Радован Вукадиновић, редовни професор
Правног факултета Универзитета у Крагујевцу

На основу члана 24. и члана 135. став 7. Статута Правног факултета Универзитета у Београду, а у смислу одредаба члана 124. и 125. Статута Правног факултета Универзитета у Београду из 2002. године, Наставно-научно веће Правног факултета Универзитета у Београду, на XIX седници од 27. октобра 2014. године, донело је

О Д Л У К У

Члан 1.

Прихвата се извештај Комисије за преглед и оцену докторске дисертације кандидата **ЈОВАНА НИКЧЕВИЋА** под насловом: „**Правна природа уговора о испоруци инвестиционе опреме**“, и одређује Комисија за одбрану, у саставу:

др Мирко Васиљевић, редовни професор
др Небојша Јовановић, редовни професор
др Радован Вукадиновић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Крагујевцу.

Универзитет у Београду је, 15. јула 2011. године, актом под бр. 02-06-6566/33-11, дао сагласност на предлог теме докторске дисертације.

Кандидат је објавио рад: „Претходни (пред-арбитражни) поступак за решавање спорова према FIDIC-овим општим условима уговора“, *Право и привреда*, 7-9/2011, 376-387.

Објављени рад квалификује кандидата за одбрану докторске дисертације.

Члан 2.

О извршењу ове одлуке стараће се Декан Правног факултета Универзитета у Београду.

03-број: _____

Београд

ПРЕДСЕДНИК НАСТАВНО-НАУЧНОГ ВЕЋА
Декан

Професор др Сима Аврамовић